בת מזגא חמרא שריא יוסימניך יפה כח הבן

מכח האב אמר רב יהודה שקימנא אריכי

שקי וסומקי שריא וסימניך מורזמא גוצי

וסומקי אסירי וסימניך ננוס פסול אריכי שקי

וירוקי אסירי וסימניך יירוקין פסולין אמר

רב יהודה שלך זה יהשולה דגים מן הים

דוכיפת שהודו כפות תניא נמי הכי דוכיפת

שהודו כפות וזהו שהביא שמיר לבית

המקדש ר' יוחנן כי הוה חזי שלך אמר

ימשפטיך תהום רבה כי הוה חזי נמלה אמר

צדקתך כהררי אל אמר אמימר לקני ובמני

שריין שקנאי ובטנאי מקום שנהגו לאכול

אוכלין מקום שנהגו שלא לאכול אין אוכלין

אטו במנהגא תליא מילתא אין ולא קשיא

הא באתרא דשכיחי פרם ועזניה הא באתרא

דלא שכיחי פרם ועזניה אמר אביי קואי

וקקואי אסירי קקואתא שריא במערבא מלקו

עילוה וקרו לה תחוותא ת"ר או בתנשמת

יבאות שבעופות אתה אומר באות שבעופות

או אינו אלא באות שבשרצים אמרת צא

ולמד מי"ג מדות שהתורה נדרשת בהן דבר

הלמד מענינו במה הכתוב מדבר בעופות

אף כאן בעופות תניא נמי גבי שרצים כה"ג

תנשמת באות שבשרצים אתה אומר באות

שבשרצים או אינו אלא באות שבעופות

אמרת צא ולמד מי"ג מדות שהתורה נדרשת

בהן דבר הלמד מענינו במה הכתוב מדבר

בשרצים אף כאן בשרצים אמר אביי באות

שבעופות קיפוף באות שבשרצים קורפדאי

אמר רב יהודה קאת זו ייהקוק רחם זו שרקרק

א"ר יוחנן למה נקרא שמו רחם כיון שבא

רחם באו רחמים לעולם אמר רב ביבי בר

אביי והוא דיתיב אמידי ועביד שרקרק

וגמירי דאי יתיב אארעא ושריק אתא משיחא

האיה למינה ובמשנה תורה [יד] כתיב והראה ואת האיה והדיה למינה: אבוה דאמך. רב חנן בר ⁰רבה שהיה חמוה דרב חסדא בעשרה

םג.

רגט א מיי' פ"א מהלכות מאכלות אסורות הלכה יד:

תורה אור השלם משפטר תהום רבה אדם

וֹבְהֵמְה תוֹשִׁיע יְיָ: תהלים לו ז 2. ואת התנשמת ואת הַקָּאָת וְאֶת הָרָחָם:

ויקראיאיח אָשְׁרְקָה לָהֶם אֶשְׁרְקָה לָהֶם נַגָּשְׁן אָוּוּ לְּטָבּ וַאֲקַבְּצֵם כִּי פְּדִיתִים וְרְבוּ בְּמוֹ רָבוּ: זכריה י ח במו רבו: י הלאשו בּתֶם פָּז 4. ראשו בּתֶם פָּז הוצוחיו

יִּיִרוֹת כְּעוֹרֵב: שְׁחרוֹת כְּעוֹרֵב: ייב. שיר השירים ה יא 5. וָרָאָה הַכֹּהֵן אֶת הַנֶּגַע נְּהְנָּה מַרְאֵהוּ עָמֹק מִן הָעוֹר וּבוֹ שַׂעָר צָהֹב דְּק הָעוֹר וּבוֹ שַׂעָר צָהֹב דְּק וְטִמֵּא אֹתוֹ הַכּּהַן נֶתֶק הוא צָרַעַת הָרֹאשׁ אוֹ הוא בָרַעַת הזקן הוא: ַּנְאָת הַדְּאָה וְאֶת הָאַיָּה לְמִינָה: וְאֵת הָאַיָּה לְמִינָה: וְאֵת הַחֲסִידָה הְאַנְפָה לְמִינָה הַחֲסִידָה הָאַנְפָה לְמִינָה הדוכיפת דְּעֲטַלַּף: אַת כָּל ערֵב למינו:

ויקרא יא יד.יט.טו 7. וְאֵת בַּת הַיַּעֻנָה וְאֶת התחמס ואת השחף ואת הַנֵץ לְמִינֵהוּ:

→((4 רבינו גרשום

שתיא חמרא ובת שתיא חמרא. שמן של עופות. שהודו כפות שיש לו בראש כעין טווס וכפות: כי הוה חזי נמלה אמר צדקתך כהררי אל כלו׳ שוושא משאוי טליו גדול אמר משפטיך תהום רבה כלומר שמביא מזונותיו שם עופות: הא באתרא דשריחי פרס ועזויה רו׳ בהו חד סימן וטמא והכי . האמר היכי דשכיחי פרס יבטנאי דהן יש להן סי׳ אחד שאין דורסין וגזרינן בהו משום פרס ועזניה: במערבא מנגדין עלייהו על קקואתא. כיון שבאה [רחם] באו רחמים לעולם אלו גשמים: ההוא בדאה הוה כלומר לא היתה עמוקה מן הצל: h) בן ח' ההדיא שאיד נקא באווג שבעופות ייוּטָא בלע"ז שפורחת בלילה . ולא ביום. אי שכרתי חברותיה לשון אף וחרון.

א) נראה דל"ל מאי בר חיריא שורינקה: בחות שבעופות יוטא בלע"ז באות שבשרלים

חיישינן משום דדמו לפרס ועזניה שמא מינם הוא וקשה דאם כן בכל דוכתא ליתסרו אלא נראה לפרש דודאי לאו ממינייהו הם אלא באתרא דשכיחי חיישינן משום דדמו לפרס ועזניה ומיחלפא בהם אבל באחרא דלא שכיחי ליכא

באות שבעופות קיפוף. שלשה מיני קיפוף הם האי שהוא באות שבעופות זהו תנשמת כדקאמר דתנשמת הוא באות שבעופות ועוד יש כום וינשוף דמתרגמינן קריא וקיפופא והוא ניהו דאמרינן בהמפלת (נדה דף כג.) דעיניהם הולכות לפניהם כשל אדם כמו קריא וקיפופא ובברכות פרק הרואה (דף מ:) אמרינן כל מיני עופות יפים לחלום חוץ מקריה וקיפופא ועוד יש קיפוף אחר שהוא חיה כדאמרי׳ נמי בפרק הרואה (ג"ו שם ע"ש) כל מיני חיות יפין לחלום חוץ מן הפיל והקוף והקיפוף וכן בפ"ק דבכורות (דף ח.) הארי והדוב הנמר והקוף והקיפוף לשלש שנים: התני הסקוף הסקיפוף נפנט שנים. הגיץ, ההגיץ, הכא לא שייך למיפרך אטו קמן קאי דקאמר זה הנץ שדהא קאמר זה הנץ זהו אותן שקורין נץ אבל לעיל דעורב העמקי נמי קרוי עורב שייך למפרך

למיחש למידי ושרו:

מה זה מפורש יותר מזה: בין. פירש בקונט׳ אשפרוי״ר ואי אפשר לומר כן דהא נך הוא מי"ט עופות ואינן דורסין כדפירש לעיל וחזינן ליה דאשפרוי"ר דרים בין לפירוש הקונטרם בין לפירוש ר"ת שלוכד העוף ואוכלו מחיים וכמו כן טועין גבי נשר שקורין אייגל״א ואינו דנשר יש לו ד' סימני טומאה ואייגל"א יש לו אלבע יתירה וכן אמר דקורא הוא קוק"ו בלעז ואינו דאותו קוק"ו בחזקת טמא מחזקינן וקורא טהור הוא כדמוכח בפ׳ שילוח הקן (לקמן קלח: קמ:) דר' אליעזר מחייב בשילוח מפני שהוא טהור ורבנן לא פליגי אלא מפני דרובן על בילים שאינן שלו אבל כולהו מודו דגופו טהור:

שנאמר יאשרקה להם ואקבצם א"ל רב אדא למה בר שימי למר בר רב אידאי והא ההוא דיתיב בי כרבא ושרק ואתא גלל אפסקיה למוחיה א"ל ההוא יביידא הוה ת"ר יעורב זה עורב את כל יהעורב להביא עורב העמקי למינו להביא עורב הבא בראשי יונים אמר מר עורב זה עורב אמו קמן קאי אלא אימא עורב זה עורב אוכמא וכן הוא אומר ⁴קווצותיו תלתלים שחורות כעורב העמקי ∞חיוורא וכן הוא אומר ⁵ומראהו עמוק מן העור יכמראה חמה העמוקה מן הצל ועורב הבא בראשי יונים אמר רב פפא לא תימא דאתי בריש יוני אלא דדמי רישיה לדיונה ת"ר הנץ . זה הנץ למינהו להביא את בר חיריא מאי בר חיריא אמר אביי שורינקא אמר רב יהודה החסידה זו דיה לבנה למה נקרא שמה חסידה שעושה חסידות עם חברותיה האנפה זו דיה רגזנית למה נקרא שמה אנפה 🕪 שמנאפת עם חברותיה אמר רב חגן בר רב חסדא אמר רב חסדא אמר רב חגן בריה דרבא אמר רב "עשרים וארבעה עופות ממאין הן א"ל רב חגן בר רב חסדא לרב חסדא דהיכא אי דויקרא עשרים הוו אי דמשנה תורה עשרים וחד הוו וכי תימא דאה דכתיבא בויקרא ולא כתיבא במשנה תורה שדייה עלייהו אכתי עשרין ותרין הוו אמר ליה הכי אמר אבוה דאמך משמיה דרב °למינה למינה למינה למינה למינה ילמינהו הרי כאן ארבע אי הכי עשרין ושית הוו אמר אביי דאה וראה אחת היא דאי סלקא דעתך תרתי אינון

בם מוגא המרא. זה שמה: יפה כה הכן. הלכה היא בפרק כל הא באתרא דשביחי פרם ועזגיה. פירש הקונטרס דבאתרא דשכיחי הנשבעין בשבועות (דף מת.): שקיענא. שם העוף ויש בהן שני מינין אותם ששוקיהן ארוכין וגופו אדום שרי: מורומא. שם עוף שהיה מוחזק להם בטהור ושוקיו ארוכין וגופו אדום: ננום פסול.

במומי כהנים בבכורות (דף מה:): ירוהיו פסוליו. גבי נחמרו מעיה תנן ליה במתניתין (לעיל דף נו.): זה השולה דגים מן הים. אינהו הוו בקיאי ביה והוא עורב המים: שהודו כפות. כרבלתו עבה ודומה כמי שכפולה לתוך הראש וכפותה שם והוא עוף גדול כתרנגול ואו וקורין לו פואו"ן שלביי"ח: ווהו שהביח שמיר למקדש. דהא נגר טורא מתרגמינן ליהי והוא תרנגולא ברא ובגיטין בפרק מי שאחזו (דף סח:) מפרש מאי עביד ביה דמנגר ביה טוריא: לדקתך כהררי אל. דאפי׳ נמלה אית ליה חיותא כגדולה: ומשפטיך אף בתהום רבה. שומנתה שלך לשפוט ולעשות נקמתך בדגת הים להמית המזומנים למות. לשון מורי. לישנא אחרינא לנמלה הוא אומר לדקתך כהררי אל שמזונותיה מזומנין לה בלא טורח ועם מי שאתה נשפט אתה דנו עד תהום רבה כגון שלך שטורח לבקש שם מזונותיו: לקני ובעני שריה שקנהי ובענהי מקום שנהגו כו': דשכיחי. שראינום שהוחזקו שם פרס ועזניה אסירי דהני נמי בחד סימן אתו ושמא ממינם הן באתרא דלא שכיחי פרס ועזניה שרו דהא מסתמא לא מחזקינן להו דלא שכיחי בישוב: (סחוסא) באום שבעופות. עוף הלועק בלילה צואיט"ה בלע"ו: באות שבשרלים. טלפ״א. תרי תנשמת כתיבי חד בעופות וחד בשרלים: דבר הלמד מענינו. אחד מי"ג מדות היא: קיפוף. לואיט"א. ולי נראה שקורין קלב״א שורי״ץ שדומה לטלפ"א שבשרלים: קורפדאי. טלפ"ה: רחמים. מטר: אמידי. על שום דבר: ועביד שרקרק. כשהוא מלפלף נשמע כאומר שרקרק דחי יתיב חחרעה. וחינו עומד חלח יושב ומלפלף סימן בשורה הוא: אחרעא. שאין דרכו כן: בי כרבא. חרישה: גללא. אבן גלל מן המרום: בדייה. כמו בדחה. בדחי ושקרן ולפיכך לקה: העמקי וראשי יונים להמיה מפרש: אטו קמן קאי. כיון דלמינהו נמי עורב קא מפרשת ליה ועורב קמא דלא יהבת ביה סימנא הי ניהו וכי בידו היה התגא אוחזו ומראה זה עורב סתם היה לו לומר עורב זה עורב פלוני: חמה אלל לל נראית עמוקה וכן כל לבן ושחור בבשר נראה הלבן עמוק כך בהרת לבנה היא: בריש יוני. לפני היונים: וה הנן. אשפרוי"ר: בר חיריא. שרינקא. והכא ליכא לאקשויי אטו המן קאי דהא לא קאמר למינהו זה נץ פלוני ש"מ אין לך קרוי נך אלא אחד: מזונותיה: מחלקת שמנחפת. כמו התחנף בי (דברים ד): בספר ויקרא [יא] כתיב ואת הדאה ואת

לטיל מטי שבוטום מח.], ב) [לעיל נו.], ג) [חה מח.], ב) [לעיל נו.], ג) [חה כוונת התרגום ושלי נונא רש"י בחומשו. ד) ובילחוט בואת וברש"ל גרים באות פי׳ מאוסו, ה) וגיר׳ הערוך פי מחוסן, שם נגידי הערוך קיק כדאיתא שבת כא. עוף אחד יש וכוי ע"ש ערך קק א"ן, ו) [בילקוט איתא בדאה ועיין פרש"י דהכא ד"ה בדייא], ו) ווגיי הרי"ף כך עורב זה עורב אוכמא את כל עורב להביא עורב להביא את הזרזיר . למינו למינהו להביא סנונית לבנה וכ״ג רש״ל, ה) [ל״ל עורב], ע) [עיין חוס׳ כתובות מט: ד״ה הא בחיורא וכו׳], י) [ב״ב פד. נש"נן, ל) [ויקרא יא], () [ל"ל רבא], מ) [ל"ל דהכי קאמר],

הגהות הב"ח (a) גמ' לופה שמאנפתעס חברותי' כל"ל וכן :נרש״יי

→

הגהות מהר"י לנדא

[h] רש"י ד"ה שהודו כפות וקורין לו פואו"ן שלביי"א. נ"ב דוקא זה שיש לו שם לוי פואו"ן שלביי"א היינו פואו"ן היער אבל פואו"ן סמס בלי שם לוי הוא עוף טהור כמו שפיי לקמן קטו ע"א טווסא פואו"ן:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] גמ' ת"ר תנשמת. נ"ב בערוך ערך אותיא כתב שהוא תרגום ירושלמי של תנשמת וכן מנאתיו בתרגום יונתן פ' שמיני יעו"ש ועיין כאן במהרש"ל פירש באות מלשון מאוס:

דעוי רש"י

י פואו"ן שלביי׳א [פאו"ן שלוי"א]. טווס-בר. .צואיט"א. ינשוף צואיט"א. ינשוף. קלב״א שורי״ץ. עטלף. טלפ״א. חולד. .[אישפרוי"ר].

מוסף רש"י

כמראה חמה עמוקה מן הצל. עמוק דהיינו שפל, כמראה חמה שנראית עמוקה, שפל, מן הצל יררורוח מא.)

יוחסין (קדושין דף פא:): דהאנפה למינה דאיה דויקרא למינה למינו דעורב למינהו דנך: דאה. דויקרא וראה דמשנה תורה אחת היא: